

процентів за вкладами, або їх «консервацією» на даному рівні. У той же час за активного кредитування у банків виникне потреба в додаткових ресурсах, що послугує збільшенням попиту на депозити та або знову ж таки призупинить депозитний «ставкоспад», або призведе до їх незначного росту в гору.

Зацікавленість клієнтів-вкладників загалом залежить від економічної та політичної ситуації в країні: чим вона стабільніша, тим вищий попит. Вкладники, як і раніше, віддають перевагу вкладам у національній валюті через більшу дохідність. Окрім того, як правило вклади спрямовуються на короткі терміни. Стрімка девальвація національної валюти та посилення загроз макроекономічній стабільності можуть спровокувати відтік вкладів. Реакція банків на це проявиться стимулюванням клієнтів у підвищенні доходності депозитів.

Список використаних джерел:

1. Національний банк України: Звіт про фінансову стабільність. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2020-H1.pdf?v=4.
2. Національний банк України: Інфляційний звіт. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/IR_2020-Q3.pdf?v=4.
3. Про затвердження Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами: Постанова Правління Національного банку України від 03.12.2003 р. № 516 (зі змін. та доп.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03>

Канд. екон. наук Олійник Т. І., Винокурова А. С.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ УПРАВЛІННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ ТА ЛІКВІДНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах нестабільної економічної ситуації, фінансової кризи, обумовленої наслідками пандемії COVID-19, яка посилилась під час воєнних дій на території нашої країни, що активізувалися 24 лютого 2022р., підвищеної актуальності набувають проблеми управління платоспроможністю та ліквідністю суб'єктів господарювання. Пошук шляхів та розробка заходів, направлених на забезпечення високого рівня платіжних можливостей підприємств завжди привертала увагу

як науковців-теоретиків так і фахівців-практиків, однак, в останні часи зазначені проблеми набувають нового змісту та сенсу [3; 4]. Одним із ключових факторів, що здатні забезпечити необхідний рівень платоспроможності та ліквідності підприємства є розробка та реалізація відповідної політики управління.

У фінансово-економічному аналізі поняття ліквідності та платоспроможності підприємств є одними з найбільш поширених. Загалом термін «політика управління платоспроможністю та ліквідністю» формується з наступних понять: 1) політика; 2) управління; 3) платоспроможність та ліквідність. Термін «політика» у прямому сенсі означає діяльність, дії, спрямовані на виконання поставлених цілей.

На сучасному етапі прослідковується тенденція варіативності підходів трактування економічних категорій «платоспроможність» та «ліквідність» підприємств. Більшість науковців вважають платоспроможністю підприємств наявність у них грошових коштів та/або їх еквівалентів, вартість яких достатня для погашення заборгованостей та зобов'язань, термін погашення яких наступив. Таким чином, «основними ознаками платоспроможності можуть виступати: наявність коштів на рахунках підприємства в достатньому для платежів обсягу; відсутність простроченої кредиторської заборгованості» [1]. Різниця між категорією «ліквідність» та категорією «платоспроможність» полягає в тім, що першу характеризує рух фінансових потоків, а другу визначає рух грошових потоків. При цьому фінансовий та грошовий потоки є взаємозалежними, їх рух здійснюється паралельно один одному.

Таким чином, політику управління платоспроможністю та ліквідністю можна визначити, як безперервну управлінську діяльність зі стимулювання заходів щодо забезпечення достатнього рівня платоспроможності та ліквідності підприємства з метою досягнення стратегічних цілей його функціонування.

Розробка та реалізація ефективної політики управління платоспроможністю та ліквідністю потребує дослідження основних її елементів, а саме: визначення мети, завдання, суб'єктів, які необхідно формувати відповідно функціям управління процесом, суб'єктів – отримувачів інформації. Політики управління платоспроможністю та ліквідністю – це пошук балансу, гармонізації різних напрямків розвитку підприємства, обґрунтування методів та заходів, направлених на досягнення поставлених цілей.

Політика управління платоспроможністю та ліквідністю не може бути розроблена один раз і залишатись незмінною назавжди. Фундаментальні зміни в зовнішніх та внутрішніх умовах господарювання досить динамічні та іноді непередбачувані. Отже, політика управління платоспроможністю та ліквідністю підприємства повинна мати гнучкий характер, здатність швидко реагувати та адаптуватись до різних змін.

Особливою відмінністю в розробці політики управління платоспроможністю та ліквідністю є необхідність спиратись не на досягнутий стан, а на прогнози змін, тобто за умови передбачення політика може набути сталості.

Політику управління платоспроможністю та ліквідністю можна визначити як алгоритм дій, націлених на досягнення основної мети підприємства, який складається із послідовних взаємозалежних етапів, включає використання різноманітного інструментарію та засобів реалізації:

1. Визначення стратегічних напрямків розвитку підприємства.
2. Прогнозування та планування (стратегічне, оперативне, тактичне).
3. Формування оптимальної концепції управління оборотними та необоротними активами; поточними та довгостроковими зобов'язаннями, власним капіталом; грошовими потоками.
4. Контроль: перевірка виконання плану заходів, розроблених в межах політики управління платоспроможністю та ліквідністю; фінансовий контроль; аудит та ревізії.

Велике значення в процесі формування політики управління платоспроможністю та ліквідністю підприємств має обґрунтування методики оцінки платоспроможності та ліквідності, визначення переліку показників, які необхідно застосовувати з метою оцінки досягнутого її рівня та прогнозування на майбутні періоди. В літературних джерелах, як вітчизняних так і закордонних представлено безліч підходів до аналізу платоспроможності та ліквідності підприємства, отже обирати доцільний для реалізації необхідно з урахуванням специфіки та особливостей діяльності підприємства.

Ефективна політика управління платоспроможністю та ліквідністю підприємства є підґрунтям його стабільного фінансового стану, є ключовим елементом антикризового управління підприємством в цілому.

Список використаних джерел:

1. Власова Н.О., Пічугіна Т.С., Смірнова П.В. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємств роздрібною торгівлі: монографія. Харків, 2010. 222 с.
2. Лопатовська О.О., Гаєвська О.С. Ліквідність та платоспроможність в контексті фінансового управління діяльністю підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022, № 1. С. 118-123.
3. Гринько Т.В. Проблеми формування концепції інноваційного розвитку промисловості України. *Економіка промисловості*. 2013. № 3 (63). С. 163-169.
4. Гринько Т.В., Андросова І.О. Проблеми та перспективи розвитку металургійної галузі в Україні. *Проблеми економіки*, 2019. № 2. С. 147-152. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2019-2-39-44>

Канд. екон. наук Олійник Т. І., Жорник О. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНОГО КАПІТАЛУ
В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОЇ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ**

На сучасному етапі економічної діяльності, в час технологічного прогресу та високої конкуренції, кожне підприємство ставить за мету отримання прибутку та бути номером один в сегменті ринку, в якому здійснює підприємницьку діяльність [4-7]. Досягнення поставлених цілей можливе лише за рахунок чіткої стратегії, яка будується відштовхуючись від економічних показників ефективності функціонування підприємства.

Кожен економічний суб'єкт в процесі виробництва повинен використовувати певні ресурси, такі як: матеріальні, грошові, інформаційні, природні та трудові. Важливе значення в цьому процесі відіграє оборотний капітал підприємства [1].

Оборотний капітал підприємства, ефективність його використання, склад та структура суттєвим чином впливає на фінансовий стан господарства та його стабільність на фінансовому ринку: можливість подальшої мобілізації ресурсів, ліквідність, платоспроможність [2].

Ефективне використання оборотних коштів відіграє важливу роль у забезпеченні стабільної роботи підприємства, підвищенні рівня рентабельності господарської діяльності та залежить від багатьох факторів. Одним з негативних є фактор кризового стану економіки, під впливом якого ефективність використання оборотних активів значно зменшується, а оборотність уповільнюється, що